

PREDMET: NJEMAČKI JEZIK

UVOD

Učenje stranih jezika u tehničkim školama imperativ je današnjice i treba mu dati zasluženu ulogu u nastavnom planu i programu. Trenutna situacija od 70 sati godišnje nije najbolje rješenje ako uzmemo u obzir manjkavo i neujednačeno "znanje" s kojim učenici dolaze iz osnovne škole. Odabirom struke oni su dovedeni u situaciju koristiti se jezikom kojeg doduše uče već 5 godina, ali kojeg su slabo ili nikako savladali.

Treba dakle, ublažiti prijelaz u srednju školu, ali i sistematizirati osnovno znanje bez kojeg nije moguće daljnje bavljenje jezikom. Osim povećanog fonda sati, potrebno je dobro utvrditi temeljne jezične konstrukcije i postepeno uputiti učenike na jezik dotične struke.

CILJ

Jasno je da nam je strani jezik nužan stupanj u pripremi za buduće zanimanje, pa je i cilj usko povezan s tim općim zahtjevom. Cilj je dakle, stvoriti mladog čovjeka sposobnog usmeno i pismeno komunicirati sa svijetom.

Treba ga osposobiti:

- za razumijevanje uputa, kataloga, brošura ili prospekata;
- za globalno izražavanje svog stava u različitim životnim situacijama;
- za usvajanje formalnog oblika pismene komunikacije;
- za razumijevanje jezične poruke;
- za usvajanje vokabulara specifičnog jezika dotične struke;
- za utvrđivanje gramatičkog sadržaja ispravnog komuniciranja.

ZADAĆE

- razumljiv i ispravan izgovor;
- razvijanje jezičnih vještina, u radu sa stranim sugovornikom;
- sposobnost usmenog razgovora;
- globalno čitanje tehničkog teksta;
- pisanje natuknica;
- sastavljanje poruka;
- prevođenje kraćih tekstova sa stranog jezika;
- zamjećivanje zakonitosti tvorbe gramatičkih struktura;
- služenje riječnicima;
- služenje stručnom literaturom (časopisi);
- razumijevanje i davanje uputa;
- produktivno služenje jezikom.

TEME — strukovno orjentirane

Opći sadržaji

— u banci, na kolodvoru, kod liječnika, u dućanu, na aerodromu, na pošti, pušenje, droga, traženje zaposlenja, molba za posao, telefonski razgovor, pisanje privatnih pisama, slobodno vrijeme, sport i zabava, praznici, obitelj, obiteljsko stablo, moja soba i moja škola.

Strukovno orjentirane teme

— škola i radionice škole, osnovni vokabular struke, computer i primjena u struci (laserski pislač), povijest struke, zanimljivosti i osobitosti, mladi i svijet, tehnologija, sajmovi i izložbe, zanimanje i praksa, svakodnevnica na poslu, tehnike u radu, radni procesi i faze u proizvodnom radu.

Jezične funkcije

Jezične su funkcije u nedjeljivoj vezi s konkretnim komunikacijskim situacijama, koje proizlaze bilo iz razrednog razgovora, ili iz predviđenih tema. Ne može ih se oštro svrstati u određen stupanj učenja. Stoga će se one ostvariti u većoj, ili manjoj mjeri, što će proizlaziti iz učeničkog napredovanja tijekom školske godine.

Jezične se funkcije ostvaruju u sljedećim ulogama:

receptivno:

- učenici u svojoj djelatnoj ulozi kao slušatelji i čitatelji teksta.

produktivno:

- učenici u razredu, obitelji i okruženju,
- učenici u dodiru s osobama, koje govore izvorni njemački jezik, odnosno s osobama drugih jezičnih zajednica, koje se služe njemačkim jezikom kako u Hrvatskj, tako i u inozemstvu, učenici u situacijama, u kojima može doći do izražaja njihovo stvaralaštvo, ili mašta.

uspostavom društvenih dodira, npr. na sljedeći način:

- oslovljavanje nekoga,
- predstavljanje,
- pozdravljanje,
- pozivanje, prihvaćanje ili odbijanje poziva,
- isprika,
- javljanje na telefonski poziv,
- izražavanje zahvalnosti.

određivanje odnosa, npr.:

- tražiti dopuštenje, davati ga ili odbijati,
- davati savjet,
- pitati nekoga za zdravlje,
- upozoravati nekoga,
- isticati uvijet i njegove posljedice.

uspostavom komunikacije:

- moliti za pozornost,
- moliti nekoga da polaganije govori ili nešto ponovi,
- izražavanje nerazumijevanja ili nepoznavanje nečega,
- postavljanje uzvratnih pitanja.

izražavanje stavova, npr.:

- izražavanje suglasja, nesuglasja,
- proturiječiti ili nijekati,
- obrazlagati,
- izražavanje pretpostavki ili sumnji,
- izražavanje očekivanog,
- izražavanje sklonosti,
- upoređivanje,
- izražavanje o nakani.

izražavanje želja i molbi, npr.

- čestitanje,
- podnošenje želja i molbi,
- ispunjenje ili odbijanje molbi,
- ponude, prihvaćanja, odbijanja.

pitanja i izražavanja osjećajima, mišljenjima i sl.

- slaganje s nekim ili nečim, negodovanje, interes, oduševljenje,
- sklonost, nesklonost, radost, strah.

poticanje radnji, odnosno isticanje propusta:

- izdavanje naredbi,
- predlaganje, prihvaćanje ili odbijanje prijedloga,
- uljudno moliti nekog da nešto (ne) učini,
- izražavanje sposobnosti ili nesposobnosti,
- nekome nešto zabranjivati,
- moliti za pomoć,
- pružanje pomoći.

davanje ili traženje obavijesti:

- izvještavati, prepričavati, objašnjavati,
- imenovati, opisivati izgled, osobitosti,
- opisivanje stanja,
- navođenje svrhe uporabe,
- posjedovni odnosi, navođenje pripadnosti,
- svrstavanje prema mjestu, pravcu i daljini,
- svrstavanje prema broju, količini, stupnju,
- iznošenje mišljenja drugih osoba.

JEZIČNE VJEŠTINE

Slušanje

- razumijevanje zvučnog teksta izravno ili putem telefona, zvučnik, i sl.
- globalno razumijevanje i služenje bitnim informacijama u svakodnevnom razgovoru, davanje informacija.

Govorenje i izražavanje

- ispravna intonacija i izgovor,
- postavljanje pitanja,
- govorne vježbe po modelu (izražavanje osobnog stava),
- opisivanje situacija,
- osnove strukovnog jezika,
- odgovoranje na pitanja,
- ispravno izražavanje o poznatoj temi.

Čitanje sa razumijevanjem

- tiho čitanje u svrhu informacije — novinski članak, oglas, reklama,
- čitanje uputa i pojašnjenje u riječniku,
- glasno čitanje i ispravno izgovaranje.

Pisanje sa razumijevanjem

- preoblikovanje teksta,
- pisanje bilješki,
- sastavljanje po natuknicama,
- sastavljanje poruke i pisama,
- primjena ispravnih ortografskih pravila,
- ispunjavanje formulara.

Prevođenje

- pismeno i usmeno prevođenje uz kontrastivnu analizu.

JEZIČNI SADRŽAJI

1. razred

gramatika:

vrste riječi, rečenični dijelovi, jezične promjene

Imenice:

Vrste, broj, rod, određeni član

Padeži i padežna pitanja:

Upitne riječi, postavljanje pitanja

Zamjenice:

Osobne, pokazne i posvojne — deklinacija

Glagoli

— prezent, Reflexive Verben, Zusammengesetzte Verben

Red riječi u rečenici:

Inverzija, modalni glagoli

Perfekt, pomoćni glagoli haben i sein

Zamjenica "man"

Komparacija pridjeva

2. razred

Preterit, starke i schwache Verben
Futur
Pasiv i pasivna transformacija (prezent i preterit)
Konjunktiv I.,
Neupravna pitanja,
Nebensatz — Wortfolge
Rektionen,
Zusammensetzungen
Derivationen

3. razred

Fachsprache Deutsch
Vorstellen
Pasivbildung
Unpersönliches Passiv
Fragepronomen, Frageverbien
Passiväteritum
Konjunktiv II
Indirekte Rede (mit oder ohne Konjunktiv)
Konditionalsätze für die Gegenwart
Wunschsatz
Übersetzungstechniken
Wortbildung - Fachausdrücke
Starke Verben
Steigerung und Vergleich
Adjektivdeklinationen

4. razred

Sistematisation der Zeitformen
Gebrauch der Verbalformen
Satzgefügen
Konditionalsätze für die Vergangenheit
Rektionen
Deklination der Substantiva
Adverbien
Komparativsätze
Relativsätze
Temporalsätze
Übersetzungsübungen Kroatisch — Deutsch
ponavljanje, proširivanje i sistematiziranje gramatičkih sadržaja iz
prethodnog razreda:

RADNI MATERIJALI

U nedostatku odgovarajućih udžbenika, prisiljeni smo samostalno iznalaziti radne materijale iz područja struke iz razne periodike, enciklopedija, članaka iz tiska i dr.

Svaki takav tekst mora se didaktički i metodički prilagoditi uzrastu učenika, što zahtjeva dodatne radnje od strane profesora koji mora svoj sat posebno koncipirati prema profilu svojih učenika. Tu su moguća brojna odstupanja s obzirom na nivo znanja i motiviranosti u različitim tehničkim školama.

Smatramo da nikako nije uputno preambiciozno planirati rad ako znamo da ga učenici neće moći pratiti. Stoga treba imati na umu da je bolje skratiti kvantitetu u prilog kvalitete.

Učenike treba uputiti na korisno organiziranje svojeg znanja iz jezika u primjeni. Treba ih naučiti da skupljaju i klasificiraju informacije iz različitih izvora o onim osnovnim elementima koji su od posebnog značenja u jeziku njihove struke.

LITERATURA

Temeljni udžbenici

Häusler-Francetić, *Kontaktsprache Deutsch 1*
Kern-Häuseler, *Kontaktsprache Deutsch 2*

Dopunski udžbenici

Marcetić, *Überlege und sage es auf Deutsch 2, 3*

Priručna literatura

Fachtexte Fureš, *Deutsch für graphische Schulen*
Druckwelt-Zeitschrift, *Pressewesen*

Gramatike:

Deutsche Grammatik

PRIPOMENE I RADNI UVJETI

Stanje u strukovnim školama u mnogo čemu zaostaje za optimalnim standardima rada u nastavi starih jezika.

Razredni odjeli su pretrpani i vrlo se rijetko dijele na manje skupine, te je jako otežano raditi sa skupinom od 36 do 40 učenika.

Oprema učionice je nedostatna i osim ponekog kazetofona, rijetko se nađe i neko drugo pomagalo. Pri tome ne može biti niti govora o specijaliziranim učionicama, opremljenim informatičkom opremom ili o jezičnom laboratoriju.

Uz to kronični je nedostatak profesora stranih jezika. Profesori bi trebali redovito odlaziti na usavršavanje, simpozije, konferencije i seminare, kako u zemlji tako i u inozemstvu i treba u praksu uvesti da se barem svake 2-3 godine omogući prisustvovanje takvom vidu usavršavanja.

OCJENJIVANJE

Neizostavno treba upozoriti na valjanu i odmjerenu provjeru stečenih znanja na svim razinama i na razini svih jezičnih vještina.

Usmeno ispitivanje provodi se prema potrebi i praktički svako izlaganje učenika daje profesoru mogućnost donošenja ocjene.

Početak nastave godine preporuča se pisati inicijalni test predznanja, kako bi se utvrdio stupanj i sposobnost učenika i prema tim spoznajama treba i planirati nastavu. Kod fonda sati od 70 godišnje trebalo bi planirati 2 školske zadaće i 1 test ili (3 zadaće) koje pokrivaju obrazovno razdoblje. Mini-kontrolnih radova treba biti toliko, da se stekne pravi uvid u znanje pojedinaca i razreda kao cjeline i to ostaje u domeni predavača. S obzirom na velike razredne skupine (i do 40 učenika) teško će se provoditi kontinuirano praćenje rada, pa i o tom problemu valja razmisliti.